

Rapport fra årskonferansen i BSSSC (Baltic Sea States Subregional Co-operation) 2024 i Kiel

«Let's fight for resilient and safe communities in the Baltic Sea Region»

Tema for årets konferanse var en oppfordring om å slåss for motstandsdyktige og trygge samfunn i Østersjøregionen. Formannskapet i BSSSC – delstaten Schleswig-Holstein – var vertskap for konferansen som fant sted i Kiel 19 og 20. september 2024. Rundt 200 deltakere fikk med seg både plenumsdiskusjoner, tematiske parallelle workshops og kulturinnslag fra Interreg Østersjø-prosjektet «Baltic Cultural Pearls».

Dag 1

Konferansen åpnet med introduksjon av moderator, Lykke Friis. BSSSC formann, Europaminister i Schleswig-Holstein Werner Schwarz, ønsket velkommen og hadde en liten samtale med moderator om forventninger til konferansen. Målet er å diskutere og identifisere felles utfordringer og styrke nettverket mellom land og regioner i Østersjøen, sa Schwarz. Han foretok så den offisielle åpningen ved å ringe med BSSSC-skipsklokken.

Ministerpresident Daniel Günther holdt så en innledning på vegne av vertskapet. Han la vekt på betydningen av å møtes for å vise vilje til samarbeid – i møte med Russlands aggresjon i regionen. Russland forlot et fredelig samarbeid i Østersjøregionen til fordel for makt og krig mot nabolandet Ukraina. Dette har ført til mer samarbeid rundt Østersjøen og til at Finland og Sverige er blitt medlemmer i NATO. Samtidig har det løftet sikkerhetspolitikk øverst på agendaen. Regionene rundt Østersjøen har mye å forsvare og mye å ta vare på, ifølge Günther. Østersjøpolitikk er fredspolitikk og vi vil ikke ha våpenbruk i våre nærområder, men vi må være klare til å forsvare oss om det blir behov for det, sa Günther. Demokrati og innbyggerne må stå i sentrum og vi må vise at vi står sammen for et robust og trygt Europa.

Professor emeritus, Bernd Henningsen, ved Humboldt universitetet i Berlin holdt hovedforedraget på dag en. Han framhevet at samarbeid og konflikt er to ord som beskriver Østersjøregionens historie. Han tok for seg tre hovedpunkter i sin innledning 1) Østersjøregionen som et hav av håp og fred etter murens fall, 2) Østersjøen som det mest forurensete havområdet i verden og 3) det brede samarbeidet gjennom organisasjoner og nettverk og fra 2009 også Europas første makroregionale strategi.

Samarbeid og de politiske nettverkene og organisasjonenes rolle er viktig for motstandsdyktighet og trygget i turbulente tider. I paneldialogen etter innledningen ble stabile demokratier og innbyggernes medvirkning for å bygge og investere i regionen løftet fram. Koblinger mellom demokrati og klima og mellom demokrati, sikkerhet og infrastruktur løftet fram. Vi må slipe verktøyene og tørre å investere i ny teknologi. Energi er blitt et sentralt tema for samarbeid mellom landene. Det ble også tatt til orde for å løfte saker fra Østersjøregionen høyere på agendaen i Brussel. Regionen må vise seg fram som en del av Europa der mye skjer, der en har fokus på løsninger for framtiden og at det er et godt sted å bo og leve og besøke.

Etter plenumssesjonen var det mulighet for å velge mellom følgende fem tematiske sesjoner.

1. Smart governments: Harnessing artificial intelligence for public sector transformation
2. Sustainable resilience in cities and communities through culture - Baltic Sea Cultural Pearls
3. Next steps towards a munitions-free Baltic Sea
4. In defence of EU regional policy
5. Regional cooperation as driving force behind the development of offshore wind energy in the Baltic Sea

Ann Irene Sæternes fra Østlandssamarbeidets sekretariat satt i panelet i den parallelle sesjonen om regionalpolitikken i EU – herunder Interreg - etter 2027. De norske ungdomsdelegatene fra ØstsamUng var aktive i samtalen mellom panelet og salen. Regional utvikling må bygges nedenfra og med utgangspunkt i kommuner og regioners behov og forutsetninger, var budskapet. Signalene fra EU om kutt i budsjettene til regionalpolitikken i neste langtidsbudsjett og mer nasjonal styring ble ikke tatt vel imot verken av panelet eller deltakerne i salen. En ønsker seg, som i dag, en regionalpolitikk for alle regioner med regionene i sentrum for planlegging og styring. Sesjonen var forberedt og ble ledet av Brandenburg (DE).

Dagen ble avsluttet med en samtale mellom moderator for konferansen, Lykke Friis og representanter for BSSSC Youth. Abdisa Waldemariam fra Innlandet ungdomsråd bidro aktivt med gode refleksjoner i denne plenumsdelen.

Dag 2

Dag to ble åpnet av Europaminister og BSSSC formann Werner Schwarz. Første innleder var statssekretær i tysk UD, Anna Lührmann. Hun deltok digitalt og la i sitt innlegg vekt på trusselen fra desinformasjon. Hun understreket også at sikkerhet må defineres bredt og at alle samfunnsområder er relevante. Fundamentale ressurser må sikres og det må samarbeids på tvers av sektorer, mellom offentlige, private og sivile aktører og mellom

landene i regionen. Innsatsen må koordineres og det er behov for større åpenhet og å dele informasjon. Lührmann la vekt på at regionen må investere i den neste generasjonen – i utdanning og deltakelse. Ungdomsmedvirkning er helt sentralt!

Neste hoved-innleder var Latvias tidligere president Egils Levits. Han tok til orde for at konseptet sikkerhet må utvides for også å sikre demokratiet. Det ble vist til at det er 6-8 globale stormakter i verden. Europa er en av disse – forutsatt at de opptrer samlet og ikke hvert land for seg. Svakheter i samarbeidet skaper utrygghet for innbyggerne. Russlands angrepskrig i Ukraina ble definert som et angrep på demokratiet og dets verdier. Levits beskrev Russlands oppførsel og deres stormakts-tanker. Russiske ledere framstiller seg som offer og ikke gjerningspersoner, hevdet Levits. Demokratiet er under press og den frie og autentiske viljen til folk utfordres. Informasjon og media-bildet bygger oppunder dette gjennom russisk propaganda. Vi må agere i fellesskap og ha målrettede tiltak mot desinformasjon og propaganda fra russisk side, sa Levits. Vi må kjempe mot de anti-demokratiske kreftene!

I panelsamtalen etter innledningene ble definisjon av sikkerhet løftet opp. De baltiske landene har lenge forholdt seg til russisk desinformasjon og trusler. Landene har også lenge oppfordret de andre EU-landene til å lytte mer til dem med deres lange erfaring i å forholde seg til den store naboen i øst. I Litauen er desinformasjon nå definert som en nasjonal sikkerhetstrussel. Desinformasjon og falske nyheter utfordrer demokratiet på alle politikkområder. Oppmerksomheten rundt sikkerhet og beredskap må økes i hele samfunnet. De unge påvirkes spesielt fordi de konsumerer store mengder informasjon på sosiale medier og de har ikke gode verktøy for å gjennomføre faktasjekk. EU er en viktig samarbeidsarena for å overvåke og motarbeide desinformasjon. Gode kontrollrutiner må utarbeides og mer kunnskap behøves. Mediekritikk må inn i utdanningen. Framveksten av høyrepopulistiske partier i Europa ble nevnt og mange unge bidrar med sin støtte til disse. Digital Service Act og den nye loven for Kunstig Intelligens (KI/AI) i EU er bra, men ikke nok. Vi må bli mer pro-aktive på dette området og ikke re-aktive, som nå. Åpenhet er viktig! Vi må tørre å dele informasjon med hverandre på tvers av land. De ulike Østersjøorganisasjonene på alle nivåer må jobbe sammen og dra i samme retning – og påvirke EU.

Etter plenumssesjonen var det muligheter for å velge mellom følgende fire tematiske parallelle sesjoner:

1. Fighting for democracy by combatting fake news and disinformation
2. Join the dialogue: Shaping the future of BSR-Ukraine cooperation
3. From project to platform: Impulses for sustaining and implementing results from Interreg projects
4. Developing and employing hydrogen infrastructure in Northern Europe: Stakeholder perspectives on cross-border cooperation and the future of sustainable transport

Konferansen ble avrundet med en panelsamtale med ungdom under overskriften «framtidens stemmer». Lukas Hals fra Østfold ungdomsråd og Lina Elmawardy fra Vestfold ungdomsråd (vara til styret i BSSSC for BSSSC Youth) ble intervjuet av moderator Lykke Friis. Ungdommene oppsummerte arbeidet som ble gjennomført i forkant av konferansen under BSSSC Youth sitt høstmøte og hvilke anbefalinger ungdommene har i møte med den økende desinformasjonen og de falske historiene og nyhetene. En av ideene var en app som på en enkel og attraktiv måte får ungdom til å melde fra om og tagge desinformasjon i sosiale media. Ungdommenes anbefalinger følger denne rapporten som separat vedlegg.

Lukas Hals (Østfold) og Lina Elmawardy (Vestfold) representerer BSSSC Youth på scenen

Oslo/Lillehammer 09.10.24/Ann Irene Sæternes, rapportør